

Alojzije Čondić

OTAJSTVO JE TO VELIKO (Ef 5,32)

BIBLIOTEKA PASTORALNA KNJIŽNICA
Knjiga 5
Alojzije Čondić: OTAJSTVO JE TO VELIKO (Ef 5,32)

ISBN 978-953-8429-46-0

Cip zapis dostupan u računalnom katalogu Sveučilišne knjižnice u Splitu pod brojem 200106075.

Nakladnik:
Katolička izdavačka kuća i časopis *Crkva u svijetu*
Zrinsko-Frankopanska 19, Split

Grafičko oblikovanje: Paola Jukić
Tisak: Dalmacija papir, Split
Naklada: 200 primjeraka

Split, ožujak 2025.

Alojzije Čondić

OTAJSTVO
JE TO VELIKO
(Ef 5,32)

Katolička izdavačka kuća i časopis *Crkva u svijetu*
Split, 2025.

PREDGOVOR

U spoznaji smisla obitelji, bitno je shvatiti što je brak, jer se obitelj, kao naravna ustanova, temelji na braku muškarca i žene. U temeljima prijepora braka i obitelji, kao neposredna posljedica patvorene sputanosti, izranja razgradnja ljudske osobe, koju suvremeno društvo, osobito sa znanošću i tehnologijom, shvaća kao spoj raspadljivih čestica. Time niječe objavljenu istinu o čovjeku, s prve stranice Svetoga pisma, koja kaže da je Bog stvorio čovjeka na svoju sliku. Stvorio ga je, na svoju sliku, kao muškarca i ženu, šaljući ih da, kao i on, stvaraju, da se množe i napune zemlju (usp. Post 1,27-28). Abrahamu je, čovjeku vjere, obećao dati mnogobrojno potomstvo kojega će biti kao zvijezda na nebu i pijeska na obali morskoj (usp. Post 22,17). Stvarajući Adama i Evu, prvi brak, pokazuje se Božji naum za ljudski rod i obitelj, kao veliki Božji dar svijetu. Iz Božje riječi i djela, Crkva crpe nauk o čovjeku, braku i obitelji, koji su u Isusu Kristu, rođenu u krlu svete obitelji, uzvišeni i uzdignuti na sakrament.

Otajstvo je to veliko

Što je to, bez čega nema smisla i radosti, što tako veoma prožima i privlači muškarca i ženu da žive zajedno, u braku i stvaraju život, obitelj? To je čudesna i plemenita poruka, koja otkriva da čovjek

i brak nisu društveni izmišljaji i svjetovne tvorevine, nego su odraz ljubavi, koja postoji u Presvetomu Trojstvu, pa i između Krista i Crkve. To je, kako reče sv. Pavao, *otajstvo veliko* (usp. Ef 5,32), jer Bog nas uči da je brak, kolijevka i zajedništvo života i ljubavi, doživotna, potpuna i plodna zajednica muškarca i žene. O tomu nepoznatljivu i neizmjernomu Božjemu 'otajstvu' nastojim propitivati, jer se, bez uranjanja u vječnu istinu, vjeru i ljubav čovjek i brak svode na predrasudu „kojom se valovi poigravaju i koje goni svaki vjetar nauka u ovom kockanju ljudskom, u lukavosti što put krči zabludi.“ (Ef 4,14).

Bračna ljepota i njezini prijepori

Svjedoci smo mnoštva sretnih brakova, ali smo istodobno svjedoci i raspadanja mnogih obitelji. Katkada je, zbog sebičnosti i pohlepe, uzajamnost otežana, a povjerenje poljuljano. Mnogi čimbenici ometaju ljepotu očinstva i majčinstva, narušavaju naravnu potrebu i vedar odnos između oca i majke i djece. No, skladan brak izvor je životne ljepote i radosti, temelj je u izgradnji osobe, čovječanstva i Crkve. Obitelji se bore s mnogim izazovima, čija se nesnalaženja odražavaju na djecu. Djeca često odrastaju u narušenim međuljudskim odnosima i s osjećajnim poteškoćama, gube vjeru, sigurnost i samopouzdanje, a ne mogu sve to spoznati,

pa opterećeni različitim tegobama i nejasnoćama, odrastaju, sklapaju brak i stvaraju obitelj.

Slabljenju naravnih veza pridonosi svakodnevni užurbani život, različite brige, radne obveze, nasrtljivost medija, društvene mreže, tehnološki zahtjevi i uživalački način života. Nepostojanost iskrene ljubavi i požrtvornosti unose nered, mnogi ranjeni i nesigurni ulaze u brak, pa se nameću ravnodušnost i unutarnja praznina. Poštovanje i ljubav unose mir i sigurnost, a zlo i grijeh razaraju iskonski sklad i potrebu bračnoga zajedništva i njezine nježnosti, pa su mnogi, često, zbog površnosti, sumnje i straha, suzdržani za ženidbu i obitelj, nalazeći se samo u svojim poslovima. Neki nasjedaju na svjetovne laži, koje niječu istinu o braku i vjeru u Boga, a kao izvor sreće nameće se laskavost, lagodnost i raskoš života. Međutim, život ima šira obzorja i dublje čežnje.

Posljedice duha vremena

Bezbožno društvo, mnogi kulturni čimbenici i svjetske vlade, da bi zavladaali svijetom i opravdali svoju površnost i ispraznost, urotili su se protiv braka i obitelji, žele ih, svim sredstvima, promijeniti, pa, kao lažno rješenje, promiču slobodne i nenaravne veze, kao zamjenu braka. Stvara se ozračje beznada i žalopojki. Mnogi ne žele sklopiti brak ni rađati djecu, a žele se provoditi i ugodno živjeti. A,

kako očuvati društvo zdravim i održati čovječanstvo bez postojanoga braka i obitelji? Prije svega, ljudi su pozvani razumjeti što je volja Gospodnja (usp. Ef 5,17), odgovoriti na Božji naum: množiti se, napuniti zemlju i život birati (usp. Pnz 30,19).

Zapadno se društvo, pa i Hrvatska, duhovno razboljelo i zapada u životnu ravnodušnost. U Hrvatskoj se sve rjeđe sklapaju crkveni brakovi i rađaju djeca, a povećane su rastave, koje nanose teške unutarnje rane. Nešto više od četvrtine sklopljenih brakova nema djecu, mladež iseljava, odlazi u daleke zemlje (usp. Lk 15,13). Postajemo ostarjeli narod, a sve više doseljavaju tuđinci, unoseći svoje navike, čime se narušava opstojnost hrvatskoga naroda, prijeti nam narodnosni gubitak i 'zamjena stanovništva'. U duh i dušu hrvatskoga čovjeka ušuljali su se neki uljezi da vrebaju slobodu koju imamo u Kristu Isusu, ne bi li nas učinili robovima (usp. Gal 2,4). Radi se o duhovnomu prijekoru i potrebi obraćenja.

Mnogi godinama žive zajedno, prije nego se odluče ući u brak, a zajednički život gledaju kao 'brak na pokus', zaručništvo tumače kao brak, pa žive 'kao da su u braku' a nisu u braku. U odluci za sakrament ženidbe, mnogi odbacuju pripremu za brak, umišljajući da više mogu naučiti o braku iz svoga života, nego iz zaručničkih susreta. Stupanjem u brak, a bez duhovnog obraćenja, oni unose svoje dotadanje navike i ponašanja, koja ih izbezu-

me, jer je brak društvena i nesebična stvarnost. U samovoljnomu shvaćanju braka, mnogi se najprije žele tvarno opskrbiti, pa odgađaju rađanje djece, neki zapuste kršćanski život, a Boga drže podalje od sebe, misleći da on ugrožava njihovu slobodu.

Sebedarje i duhovnost

Obiteljski život bez zdravih duhovnih čimbenika, u mnogima, stvara prazninu i razočaranje, pa se takve veze brzo razvrgavaju, a rane i ožiljci ostaju. Neki se svjesno razvode, da se oslobode jedno drugoga. U njihovim se srcima i dušama taloži bol i pustoš, jer su brak, koji je, po svojoj naravi, čvrsto mjesto i sebedarje iz ljubavi, shvatili površno. Ako u braku, ispred vjere i ljubavi, prevladavaju nezdrave želje, tvarne čežnje, dobit i postignuća, nadmoć i spletkarenje, vladanje i nasilje, tada se ljubav trne, prevladava suvišna patnja a brak kopni. Danas se većinom govori o pravima u braku, ali bez sebedarja i duhovnosti, iskrenosti i povjerenja, usvajanja odgovornosti i znanja o obiteljskim dužnostima nastaje rascjep. Brak je, zbog grijeha i zla, ranjen i bolestan, pa ga treba liječiti, ali ne samo dušoslovno i liječnički, nego s ljubavlju i duhovno, jer je Isus Krist došao spasiti sve ljude (usp. 1 Tim 2,4).

Praznina nastaje, ako se u brak ulazi sa zadržkom i nezrelo, ako se jedno drugomu posve ne predaju, osjećajno i duhovno, nego koristoljubno. Prividan

brak je kao 'bogat mladić', koji sve ima i sve obnaša, ali, zbog imetka, ne slijedi Krista (usp. Mt 19,16-22), odnosno nalik je gubavcima, koje je Isus izliječio, ali mu nisu zahvalili osim Samarijanca, kojemu Isus reče da ga je vjera, ne samo tjelesno ozdravila, nego zauvijek spasila (usp. Lk 17,11-19). Mnogi su zaslijepljeni sebeljubljem i zanosom, pa ne shvaćaju važnost vjere, nego traže dobit, pa bračnu vezu doživljuju olako, kao pokus, koji se može neodgovorno odbaciti ako im on dosadi. Žele zabavu ali ne i plodnost, ostaju samo na osjećajima, dojmu i dopadnosti, a ne žele se zauvijek združiti. U duhovnomu smislu nisu pripravnici preuzeti odgovornost i prepustiti se milosti, koju Bog daje u svetosti sakramenta braka.

Mnogi nakon rastave stupaju u nove veze i ponovno se građanski vjenčavaju, izvanbračne zajednice i doživotno partnerstvo postaju izazov sakramentu ženidbe, nameće se mnoštvo odnosâ i obiteljskih oblikâ, pa se stvara sveopća pomutnja. Razlozi tomu su različiti, mogu biti gospodarstveni, predrasudni, radni, a životni uvjeti imaju bitnu ulogu, kao i sumnja u obvezatnu životnu odluku. U konačnici, jasno je da postoji poteškoća u razumijevanju ljubavi i da se bitno radi o prijevodu vjere, što nas upućuje na neodgodivu obnovu dušobrižništva braka i obitelji, jer je obitelj glavni prenositelj vjere.

Sinodalnost i obnova obiteljskoga pastoralala

Odgovornost je Crkve, svih vjernika, osobito biskupa i svećenika, naviještati i svjedočiti evanđeosku istinu o braku i obitelji, pomoći im rasti u ljubavi, opraštanju, učvršćivati ih u vjeri i nadi (usp. Lk 22,32), u snagu sakramentalne ljepote braka i obitelji. Obitelj je 'kućna Crkva, a župa je obitelj obitelji'. Mnoge su osobe i brakovi ranjeni, a žele ići naprijed, pa je, u tomu zajedničkom hodu, nužna trajna briga i ozbiljna duhovno-pastoralna priprema za brak i obitelj, uključenost roditelja i strukovnjaka, župne zajednice, odgojnih i društvenih čimbenika. Treba obnoviti crkveni rad, jer je Crkva pozvana raditi sinodalno i u središte pastoralala, kao kvasac, staviti obiteljski pastoral.

Objelodanjujem ove sadržaje o sakramentu braka i obitelji, koji su većinom objavljeni na portalu *Mreža riječi* da u tiskanom obliku budu dostupni u osobne i zajedničke, vjeropoučne i pastoralne pobude. Ako se čitatelj ne slaže s ovim sadržajem u cijelosti, neka makar malo, u doba vrijednosnih praznina, u svojoj slobodi i poniznosti, suvremenom čovjeku, braku i obitelji, 'otvori vrata vjere' (usp. Dj 14,27).